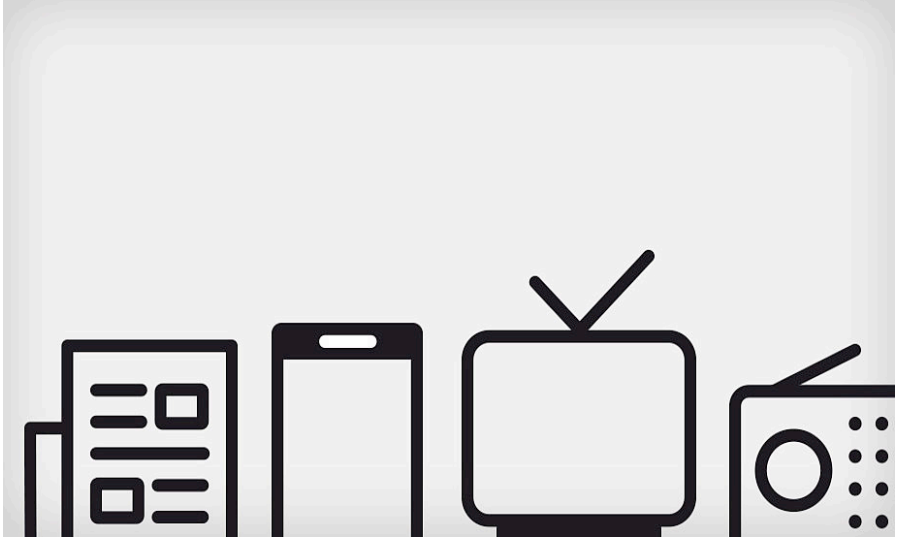

Türkiye
küçük
Millet Meclisleri

NİSAN 2018 O.P. Raporu

Türkiye BASINI;
Haber Alma ve Yapma Özgürlüğü

www.tkmm.net

Ortak Paydalar

- *Türkiye basını her dönem siyaset ve ekonominin güdümü altında kalmıştır.*
- *Medya ekonomik özerkliğini sağlayamadığı sürece, bağımsız olamaz.*
- *İnternet çağında, medya ve iletişim kanalları da hızla çeşitleniyor.*

Hazırlayan:
Yakup Kadri KARABACAK
TkMM Girişimi

28 Nisan 2018

“Raporda yer alan görüşler TkMM katılımcılarına aittir.”

Uncular Cad. 28/2, TR- 34672 İSTANBUL

Öncesinde...

Doğan Medya Grubu'nun, Demirören Holding'e satışına ilişkin haberlerin duyulmasıyla, Türkiye medyası yeniden tartışma başlıkları listesinin ilk sırasına tırmandı. Tırmandı tırmanmasına da, çok uzun süre yerini koruyamadı...

24 Haziran'da erken seçim kararının alınması ile birlikte, daha ay başında toplantılarımıza konu olan bu tartışmayı hatırlayan kaldı mı bilemeyiz! Ama gerçek bu: Nisan ayının henüz başında, Türkiye medyasının durumu tartışmaları gündemin ilk sıralarındaydı.

Türkiye küçük Millet Meclisleri de Nisan 2018 tarihli buluşmalarının gündemini "***Türkiye Basını; Haber Yapma/Alma Özgürlüğü***" olarak tayin etti. 11 ilde gerçekleşen buluşmalardan yalnızca Bodrum kMM gecikmeli olarak yaptığı toplantının gündemini değiştirdi. Bodrum kMM buluşmasında, "***Türkiye Erken Seçime Gidiyor***" başlığı konu edildi.

Buluşmalara milletvekili katılımı olmazken; meclis içinden ve dışından çok sayıda siyasi parti temsilcisi katıldı.

Basın meslek örgütleri ve basın mensuplarının da buluşmalara ilgisi hayli yüksekti.

Basının gücü bağımsızlığına karşı!

Katılımcıların önemli bir kısmının vurguladığı ortak bir inanç var: basın günümüz dünyasında önemli bir güç. Beylik ifadesiyle 4. Kuvvet...

Medyanın günümüz dünyasındaki gücünü yadsıyan yok; ancak bu gücün içeriği ve nasıl elde edildiği, nasıl elde tutulduğu oldukça tartışmaya açık görünüyor.

Ancak önce basının bağımsızlığı başlığına değinmekte fayda var. Zira katılımcılarımızın basının bağımlılığına işaret ettiği her iddiası, gücü nasıl elde ettiğine ve nasıl elde tuttuğuna da işaret ediyor:

Ortak paydaya da yansıdığı üzere, Türkiye basınının bu minvalde macerası hep “arızalı” olarak tanımlanıyor. Tek parti döneminden, darbe evrelerine ve bugüne kadar, Türkiye’de bağımsız medyanın olduğuna dair bir inanç kırıntısı bile yok. Peki bağımlılık eksenleri neler olarak tanımlanmış?

Medya patronlarının ekonomik ve siyasi ilişkileri etken faktör görünümünde. Basın sektörünün karlılığının oldukça düşük olduğuna dair inanç katılımcılarımız arasında da hakim. Medya sektöründe faaliyet yürüten iş insanlarının, başka iktisadi girişimlerinin ve faaliyetlerinin tamamlayıcı/destekleyici bir unsuru, daha çok da bir baskı unsuru, olarak medya sektöründe de var olduğu düşünülüyor. Medya sektörünün temsilcilerinin iktisadi faaliyet çeşitliliği, ekonomisiyaset denklemi göz önünde bulundurularak, medyanın bağımsızlığının önündeki en büyük engel olarak tanımlanıyor. Katılımcılarımızdan yalnızca Türkiye’de değil, dünyada bunun aksinin mümkün olmayacağını düşünenler de var. Ancak, daha fazlası, bu bağımlılığın bir şekilde “sınırlandırılması” ihtiyacına dikkat çekiyor. Medya alanındaki şirketlerin, başka iktisadi faaliyetlerden men edilmesi ifade edilen en somut öneri. Basın kuruluşlarının devlet imkan ve olanaklarından bağımsız olarak ya da eşit ölçüde faydalandırılarak var olması bu finansal özgürlüğün şartı kabul ediliyor. Basın ilan kurumunun şartları, reklam alımlarında siyasetin gücü, özellikle basın mensubu katılımcılarımız tarafından altı çizilen iki vaka.

Bağımlılığın ikinci eksen, siyaset ve medya arasında kurulan ilişkide benzer ve birbiriyle ilişkili gerekçelere dayanıyor. Her siyasal iktidarın kendine ait bir medyayı palazlandığı inancı oldukça hakim ve sıklıkla ifade edilmiş. Ancak bu ilişkide karşılıklı bir çatışma alanının olduğu da ifade edilmiş.

Basın, demokrasinin tüm “kusurlu” yanlarının en fazla vücuda geldiği alanlardan biri olarak görülse de uluslararası demokratik standartlar ölçüsünde bunun sınırlandırılması arzusu bu noktada devreye giriyor. Siyasete ve daha genel olarak devlete düşen sorumluluğun –bu kusurlara rağmen-, düşünce ve ifade özgürlüğünün

sınırlarını genişletmek, eleştiri karşısındaki tutumunu yumuşatmak olduğu ifade edilmiş.

Basına kuruluşlarına düşen sorumluluğun ise, haber yapmak ve manipülasyon yapmak arasına kalın bir çizgi çekmesi olduğunun altı çizilmiş. Haberciliğin etik değerlerinin Türkiye basın sektöründe ne derece var olduğu oldukça tartışmalı görünüyor.

Medyanın bir güç olduğu ise zeminin tüm kusurlarına rağmen halen kabul gören bir inanç. Türkiye siyasetinin her çalkantısında basının aldığı pozisyonlar farklı örneklerle hatırlatılmış. Ancak en fazla ifade edilen örneğin, 28 Şubat Darbesi döneminde Türkiye ana akım basınının takındığı antidemokratik tutum olduğu da açıkça seçiliyor.

Bu bahiste bir başka tartışma konusu da devlet sırlarının ifşasının haber olup olmadığı... Tartışmaya konu olan örneğin “MİT Tırları” haberi ve takiben davası olduğu aşikâr. İsimler zikredilmemekle birlikte, oldukça fazla sayıda katılımcımız bu haberden dolayı yargılananları da kastederek, şu an kabul göremeyecek yüksek sayıda gazetecinin hapiste ya da yargılanmakta olduğunu ifade ediyorlar. Aksi görüşteki katılımcılarımız ise, kimsenin “yaptığı haberlerden dolayı” yargılanmadığını, bazı ‘sözde basın kuruluşlarının’ devlet ve ülkenin bütünlüğüne zarar verme kastıyla hareket ettiği iddiasını tekrarlıyorlar. Benzer davranışların en demokratik ülkelerde dahi kabul görmediğini ifade ediyorlar.

Meslek içinden birden fazla katılımcımızın ve başka katılımcılarımızın dile getirdiği bir mesleki vaka da var: gazetecilik yapılan zeminin tüm kusurları bir yana ‘gazetecinin’ de ahlaken ve vicdanen habercilik etiğine sahip çıkması zorunluluğu kuvvetle ifade edilmiş.

Türkiye’de ifade özgürlüğünün mertebesi, olağanüstü halin devamı, KHK’lar vb şeylere eleştiriler de, ülkenin olağanüstü şartlarda sınanması karşısında ortaya konulması beklenen her davranışın milli ve yerlilik taşıması eksenleri tüm tartışma başlıklarında baki...

Sayılarla TıMM NİSAN 2018 Buluşmaları

Gerçekleşme sayı ve oranları:

Yapılması Gereken Toplantı Sayısı: 14

Yapılan toplantı sayısı: **11, %79**

Sivil Toplum katılımı:

Olmaması gereken sivil toplum katılımcı sayısı: **220**

Toplam sivil toplum katılımcı sayısı: **100 , % 45,5**

Seçilmişlerin katılımı:

Katılması gereken milletvekili sayısı: **74**

Katılan toplam milletvekili sayısı ve oranı: -

Katılması gereken belediye başkanı sayısı: **11**

Katılan toplam belediye başkanı sayısı ve oranı: -

Özel Konuk ağırlayan il sayısı: **6**

Medya ilgisi:

Toplantılara katılan medya muhabiri sayısı toplam: 13

Toplantılara kim ev sahipliği yaptı?

Ev sahipliği yapan belediyeler ve oranı: **5, %45**

Ev sahipliği yapan meslek odaları ve oranı:-

Ev sahipliği yapan STÖ sayısı ve oranı: **6, % 55**

Ev sahipliği yapan sendika sayısı ve oranı: -

Sivil toplum bileşenlerinin katılım oranları:

Katılımcı meslek odaları sayısı: **7, %7**

Katılımcı sendika sayısı: **9, % 9**

Katılımcı dernek/vakıf/girişim sayısı: **84, %84**

İzleyiciler:

İzleyici olarak katılanlar: 14

Kanaat Önderleri: 48

Parti Temsilcileri: 15